

KOVÁCS ZSOLT MBA

„TUDÁSMENEDZSMENT A KÖVETKEZŐ ÉVTIZED HATÁRÁN”

a MTA GB TM Munkabizottság 20 éves jubileumára készült tanulmánykötet

szerk. Prof. Dr. Noszkay Erzsébet

*(Recenzió)***Bevezető gondolatok...**

*„Az előttünk álló komoly problémákat
nem lehet a gondolkodás azon szintjén
megoldani, amelyen azokat létrehoztuk.”
Albert Einstein*

A tanulmánykötet olvasása közben Einstein idézete elevenült fel bennem. A könyv egyszerre világít rá a jelen korunk mikro- és makrogazdasági helyzetére, a kis-és középvállalati szektor erejére, a növekedés égető szükségére, valamint a tudás kezelésére. A tudás „kezelése” ebben a formában talán leegyszerűsítő megfogalmazás, de ami mögötte van, az a fejlődőképesség preventív kulcsa.

Az elmúlt évszázadok gazdasági, üzleti modelljeit tekintve szűk keretet alkotnak, a tudás apáról fiúra, anyáról leányára szállt. A globalizáció erősödését követően a versenyképesség megtartásában egyre nagyobb szerepet játszott a tudás és a tudástőke. Napjainkra pedig teljesen új gazdasági, üzleti, környezeti és szociális kihívást jelent, hiszen az ipari forradalom határait feszegeti a világ a mesterséges intelligencia elterjedésével, robotizációval. A tudásnak, mint sok esetben nem megfelelően kezelt tőkének sajnálatos példajaképp – amely hazánkban aktuálisan a KKV szektort különösen érinti – jól tükrözi a generációváltás és a nagyon gyakori sikertelen cégátadás.

20 éve Magyarországon egyedülálló módon az MTA GB Tudásmenedzsment Munkabizottsága tűzte ki célul az akadémikus elméleti tudomány, a tudományos kutatások és gyakorlat összekapcsolását segítő tudásközösség megteremtését. Jelen kötet betekintést ad e közösség 20 éves tevékenységének legkiemelkedőbb értékeibe.

A tanulmánykötet olyan értékeket képvisel, amely egyaránt maximálisan kielégíti a tudományos világot, az egyetemi képzésekben is jól hasznosítható, de nélkülözhetetlen olvasmányként javasolható minden tudatos menedzser, közép- és felsővezető részére;- szektortól és iparágtól függetlenül. A kötetben olyan aktuális tudásmenedzsment problémákra s azok megválaszolására nyerhet rálátást az olvasó, amelyek már a fejlett országokban gyakorlatba ültetve jól bevált best practice-ek, működnek, fejlődést generálnak, illetve megteremtik a fejlődési pálya alapjait.

Az ismertetőben négy témát emelek ki bővebben, így: melyek a tudásmenedzsment generációi; felzárkózási esély; digitalizáció korszaka; valamint tudástranszfer technológiák.

A **TM bizottság** egyik kiemelt célja volt, hogy a fejlett gazdaságokhoz képest lévő 5-6 éves lemaradást mielőbb behozza, utolérje. Jómagam is azokhoz az alumnikhoz tartozom, akik már mesterszakra elsajátíthatták a tudásmenedzsment alapjait, emelt szinten pedig Turnaround menedzsment EMBA képzésen. Bátran kijelenthetem, hogy a tanácsadói elitképzés-rendszernek egyik kulcs-tárgya. Módszertanai egyaránt használhatók középvezetői, projektmenedzseri szinteken, de terepen, üzletviteli-, vezetői tanácsadásaim során is jelentős sikereket értem el ennek is köszönhetően.

A tudásmenedzsment generációk első szintjén, a fejlődő országok mellett hazánkban is a *tudástermelés technológiáját* állítja fókuszba. Egyik kiemelt jellemzője, hogy a tudást, mint terméket fogja fel, az információt erőforrásként. Nagyvállalati szinten kifejezetten az IT (információtechnológia) megoldásoktól várták el a tudáshasznosítás széles spektrumú – mindenre kiterjedő – megoldását. Hazánkban ebben a korszakban épültek ki az adattárak, dokumentumtárak, intranet megoldások.

A második generáció – az IT fejlődést követően – legfontosabb ismerve az **explicit** (ismeret alapú) és az **implicit** (tapasztalati, intuitív, problémamegoldó) tudás különbözősége, valamint annak tudatos kezelése. Haza viszonylatokban tudományos és szakértői szinten a korszakban a tudás mint humán erőforrás-tényező és tacit-explicit kérdésként jelent meg. Előtérbe került a tacit tudás, a speciális problémamegoldó tudással bíró ember, a tudásmegosztást és integrálást segítő leadership.

A tudásmenedzsment harmadik generációja hálózatként jelenik meg, túljutva a szervezeten és egyénen. A hálózatok kiépítése egészen új, innovatív szemléletű megközelítés, feltételezés, és mint a tudásközösségek kiépítése, vállalati szemszögből a tudásáramlás, -megosztás, a partnerek tudásának integrálására fókuszál. Mindezek révén kialakulnak új üzleti modellek.

Hazai szinten is egyre nagyobb teret kapnak a technológiai tudástranszferek, megkülönböztetve keletkezési szinteket (pl.: K+F+I; klaszter; formális és informális hálózatok stb.).

A negyedik generációban a tudás, mint önálló tőketényező, értékteremtő vagyont jelent meg. Nemcsak tudományos és ipari szereplők között, de gazdaságfejlesztésben, fejlesztéspolitikában is önálló programként jelent meg (Ipar 4.0). Napjainkban egyre nagyobb teret hódítva olyan célzott KKV programok kerültek megvalósításra, mint Beszállító Fejlesztési Program, Országos Vállalkozói Mentorprogram, melyekben kulcsfontosságú a tudás (e-learning programok) és a tudás átadása, integrálása.

Úgy vélem, minden korszaknak megvan a maga sajátossága, melyekből olyan elemek hasznosíthatók, melyek nemcsak egyéneket, szervezeteket, de piacokat tesznek versenyképesebbé.

A térhódító ötödik generáció jelen korunk IT csúcstechnológiája, az MI (AI: artificial intelligence), azaz a mesterséges intelligencia, BIG DATA, valamint a digitalizáció. Számos hazai kutató folytat jelentős, értékteremtő munkát: Noszky Erzsébet, aki maga a tudásmenedzsment hazai élenjárója; Kiss Ferenc, az oktatási digitális struktúra és -tartalom forradalmasítója; BIG DATA és MI területén pedig Bógel György.

Esély a felzárkózásra – csak tudásalapon – üzeni Boda György és Lánicz Gábor tanulmánya.

„Bármennyi tőke áramlott is az országba, a növekedés ütemét a hazai munkaerő termelékenységének növekedése határozta meg.” – fogalmazza meg.

A kötet tanulmányozása és olvasása során egy szokatlanabb megközelítésben olvashatunk a gazdasági teljesítményről, utolérésről, azaz konvergenciáról. A szerzőpáros szerint a növekedés, amely a GDP-ben nem konvergens, semmilyen más növekedésben sem lesz az.

A konvergencia gyorsításához vélt utat a szerzőpáros három alfejezetben tárgyalja, s megállapítják: a növekedésünk „ára” a közepes jövedelmi csapdák, a függő gazdasági szerkezet kialakulása és a félperifériás rendszerünk újratermelődése.

Így célszerű lenne, ha a tudásmenedzsment mint stratégia jelenne meg, az országot és gazdaságát rendszerszemléletben átívelő alapos ok-okozati összefüggésekben vizsgálva, cselekvésre, fejlődésre ösztönözve.

Összegzés

A „Tudásmenedzsment a következő évtized határán” című tanulmánykötet egy olyan komplex, önmagában is jelentős értékkel bíró tudásanyag, amely a hazai helyzetre jellemző és jellegzetes lépésekből kiindulva ismerteti egyedi szemléltű hazai kutatók, tanácsadók munkáin keresztül a jelenkor jellemző kihívásait a makrogazdasági tényezőkön, a digitalizáción, tudástranszfereken át a szakpolitikai kérdésekig. Utóbbi témában Szívós Mihály *„Tudásvizonyok és szakpolitikák. Európai és nemzetállami szintű szakpolitikák hatékonysága a hallgatólagos tudás elmélete szempontjából”* című tanulmányát emelném ki, hiszen a tudásmenedzsment témaköre jellemzően menedzsment, szervezeti vezetéstudományi aspektusokban a leggyakoribb, írásában a centrikus megközelítése és céljai mind egyedi és úttörő a szakpolitikai menedzsment témában.

Napról-napra a digitalizáció újabb forradalmát éljük meg, és az ezáltal hasznosítható eszközöket és eredő kihívásokat, a tudás „digitális menedzsmentjéről” Obermayer Nóra *„A digitalizáció korszaka a tudásmenedzsment fejlődéstörténetében”* című tanulmányában ismerheti meg az olvasó.

A sokoldalú, a tudásmenedzsmentet számos részletében és aspektusában bemutató tanulmánykötet a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) GB Tudásmenedzsment Munkabizottság megalakulásának huszadik, jubileumi évfordulójára készült el Prof. Noszkay Erzsébet szerkesztésében. A kötet méltó mérföldöveként fémjelzi ezt a jeles alkalmat.

A kötet inspirál, cselekvésre buzdít, amellet, hogy a jelen kor legfőbb kihívásait ismertetik neves hazai kutatók, szakemberek. Szívból javaslom mindenkinek elolvasásra, hasznosításra.